

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 469/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Antolom, advokátska kancelária, Krivá 23, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2, čl. 23 ods. 1 a čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných

práv zaručených v čl. 19 ods. 2, čl. 23 ods. 1 a čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 T 6/2012 rozsudkami z 28. septembra 2015, 5. júna 2017 a 27. júna 2019 podľa § 285 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) trikrát oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako príprava na zločin nedovolenej výroby a držania jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysoko rizikových chemických látok a vysoko rizikových biologických agensov a toxínov podľa § 13 ods. 1 k § 298 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

3. Rozsudok okresného súdu z 28. septembra 2015 na základe odvolania príslušnej prokuratúry krajský súd zrušil rozhodnutím sp. zn. 4 To 5/2016 z 30. novembra 2016 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Rozsudok z 5. júna 2017 opäť po odvolaní príslušnej prokuratúry krajský súd zrušil uznesením sp. zn. 4 To 86/2017 z 31. januára 2018 a znovu vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

4. Napokon aj tretí oslobodzujúci rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 T 6/2012 z 27. júna 2019 krajský súd rozhodnutím sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020 zrušil.

5. Sťažovateľ sťažnostnú argumentáciu, ktorou odôvodňoval porušenie svojich základných práv, v podstate obmedzil na rozsiahly opis okolností týkajúcich sa postupu agentov polície v danej trestnej veci, ktorý považoval v rozpore s platnou a účinnou právnou úpravou a judikatúrou súdov.

5. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ predovšetkým poukázal na skutočnosť, že vo veci bol činným agent českej polície, ktorý však svoju činnosť nevykonával spôsobom

zodpovedajúcim príslušnému zákonnému ustanoveniu, ale ako provokatér, čo nie je prípustné. Skutok, pre ktorý bol sťažovateľ spolu s ďalšími osobami trestne stíhaný, mal byť spáchaný vyprovokovaným konaním, iniciátorom ktorého bol práve agent polície. Sťažovateľ zvýraznil, že „agent –provokatér“ ho priamo navádzal na trestný čin, čo mal sám agent potvrdiť aj vo svojich výpovediach. Uvedené sťažovateľ považoval za zjavné porušenie trestného poriadku Českej republiky, pretože „provokovať s peniazmi nie je dovolené“.

6. Konanie agenta polície sťažovateľ vyhodnotil aj ako zneužitie „nemeckých zákonov“ a narušenie „integrity a územnej celistvosti Nemecka“, a to „používaním auta s nemeckou poznávacou značkou na spravodajské účely pod cudzou vlajkou“.

7. Sťažovateľ je presvedčený, že v predmetnej veci išlo o „nezákonnú spravodajskú operáciu, ktorú od roku 2009 naplánovala polícia ČR. Tá táto činnosť iniciovala, bola súčasťou deja a dokonala ho. Do akcie sa od februára 2011 na žiadosť polície ČR zapojila aj polícia SR.“.

8. Sťažovateľ tvrdí, že bol „pod priamym manipulačným pôsobením agenta“ takmer dva roky, pritom takúto „nezákonnú činnosť zakazuje aj Trestní rád ČR“, keď agent „nemá byť iniciatívny“. Zákaz takejto činnosti má vyplývať aj z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva Teixeira de Castro proti Portugalsku č. 44/1997/828/1034 z 9. júna 1998, ako aj z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 597/99 z 22. júna 2000.

9. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ vymenoval aj ďalšie konkrétne skutočnosti svedčiace o tom, že „český policajný agent provokatér... konal iniciatívne a nezákonne“. Aj keď v predmetnom prípade nešlo o „žiadny čin úplatkárstva“, agent ho provokoval peniazmi, čím prekročil svoje právomoci. Taktiež ho neprípustne vydieral, vyhrážal sa mu a volil metódu psychického nátlaku. Činnosť „českej polície ako orgánu štátu“ podľa sťažovateľa smerovala k tomu, aby uňho bol bez jeho vedomosti „o provokácii vyvolaný úmysel spáchať trestný čin, ktorého by... sa inak nedopustil“.

10. Sťažovateľ je presvedčený, že v jeho veci neboli splnené zákonné podmienky pre použitie agenta, keďže „v období rozpracovania“ žiaden úmyselný trestný čin nespáchal. Z ustanovenia § 158e ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov sťažovateľ vyvodil, že «*“agent provokatér“ môže byť použitý len vo fáze už začatého trestného konania, teda vtedy, ak existuje podozrivá osoba, a to pre vymedzené trestné činy.*», avšak to splnené nebolo, pretože agent na sťažovateľa „provokačne pôsobil už pred trestným stíhaním a to od 02. 11. 2009“.

11. Navyše, podľa sťažovateľa agent svoju činnosť vykonával svojvoľne počas dvoch rokov, keď pri použití agenta má „st. zástupca“ povinnosť vykonávať na základe vyžiadaných údajov od policajného orgánu aspoň raz za tri mesiace kontrolu, keď posúdi, či je stále potrebné použitie agenta. V prípade, že dôvody použitia agenta pominú, vydá „st. zástupca“ pokyn policajnému orgánu o okamžitom ukončení pôsobenia agenta. Po ukončení činnosti agenta je policajný orgán povinný štátnemu zástupcovi predložiť výslednú správu o jeho činnosti a výsledkoch. To v prípade sťažovateľa nebolo dodržané. Rovnako neboli splnené zákonné podmienky pre činnosť policajného agenta na území cudzieho štátu (Slovenskej republiky), keďže o „vyslaní“ agenta na Slovensko nerozhodol k tomu príslušný „vtedajší policajný prezident“ a nebolo ani vydané povolenie „sudcu vrchného súdu“ na činnosť agenta na území Slovenskej republiky.

12. Sťažovateľ, poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Českej republiky, zotrval na tom, že vyprovokovanie trestného činu robí trestné konanie definitívne nespravodlivým, a to od samého začiatku, a že dôkazy získané prostredníctvom policajnej provokácie nesmú byť v trestnom konaní použité.

13. Podľa názoru sťažovateľa nie je možné, aby sa policajný orgán (agent) podieľal na dotváraní skutkového deja, ktoré zakladá trestný čin, či dokonca, aby tento skutkový dej vytváral.

14. Sťažovateľ vyhodnotil, že okresný súd vec z právneho hľadiska posúdil správne a vo svojich troch oslobodzujúcich rozsudkoch potvrdil nezákonnú policajnú provokáciu,

avšak krajský súd „*trikrát nezákonne vrátil*“ vec súdu prvého stupňa na jej opätovné prejedanie. Pritom „*nezákonne prijal odvolanie prokuratúry až po 4 mesiacoch*“, a nie do 15 dní, ako je uvedené v poučení rozsudku okresného súdu.

15. Na túto skutočnosť sťažovateľ „*upozornil predsedu odvolacieho senátu*“, ktorý na toto upozornenie nereagoval, čím porušil podľa sťažovateľa jeho právo na spravodlivý proces a rovnosť zbraní, keď účelovo zvýhodnil obžalobu.

16. Sťažovateľ preto požiadal, aby ústavný súd nariadil okresnému súdu „*správoplatníť*“ oslobodzujúci rozsudok z dôvodu oneskoreného odvolania podaného príslušným prokurátorom, čím došlo k porušeniu § 309, § 310 a § 311 Trestného poriadku, pretože odvolanie má odkladný účinok na právoplatnosť iba vtedy, ak bolo podané včas a oprávnenou osobou.

17. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezhom rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 To/139/2019 z 18. 3. 2020 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 65 000 eur.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

18. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

19. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

20. Podľa . 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd navrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

22. Podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť navrh na začatie konania, ktorý nemá nalezitosti ustanovené zákonom.

23. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrh na začatie konania okrem vseobecnych nalezitosti podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikane islo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému navrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, ododvodnenie navrhu a navrhované dôkazy.

24. Podľa § 43 ods. 2 zákona o ústavnom súde navrh na začatie konania musí byť datovaný a podpisany navrhovateľom alebo jeho zástupcom.

25. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi navrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

26. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem vseobecnych nalezitosti navrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

27. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

28. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde). Viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu t. j. aj ústavnej sťažnosti [§ 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde] sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti jej petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to zvlášť v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. napr. II. ÚS 19/05, IV. ÚS 233/09, IV. ÚS 801/2013, II. ÚS 132/2017). Tvrdenie o porušení iných práv resp. iným subjektom uvedeným v odôvodnení ústavnej sťažnosti mimo navrhovaný petit ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

29. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd za predmet ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2, čl. 23 ods. 1 a 41 ods. 4 ústavy, ku ktorému malo dôjsť zrejme rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020.

30. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

31. Podľa čl. 23 ods. 1 ústavy sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

32. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

33. Ústavný súd preskúmaním ústavnej sťažnosti a jej príloh zistil, že hoci táto bola koncipovaná kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), absentujú v nej relevantné skutkové a právne dôvody namietaného porušenia označených základných práv sťažovateľa. V rozsiahlej argumentácii sťažovateľ opísal podľa jeho názoru nezákonný, a teda neprípustný postup v trestnom konaní použitého agenta polície, avšak urobil tak bez akejkoľvek podstatnej – rozhodujúcej – nadväznosti na rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020 (ktoré sťažovateľ požaduje zrušiť) a už vôbec sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuviedol reálnu príčinnú súvislosť medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života (čl. 19 ods. 2 ústavy), základného práva na slobodu pohybu a pobytu (čl. 23 ods. 1 ústavy) a základného práva rodičov na starostlivosť a výchovu ich detí, príp. práva detí na rodičovskú výchovu a starostlivosť (čl. 41 ods. 4 ústavy). Vo vzťahu k týmto základným právam, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáhal v navrhovanom petite (návrhu na rozhodnutie), je bez racionálnej a logickej súvzťažnosti aj tvrdenie sťažovateľa o nezákonnej akceptácii oneskorene podaného riadneho opravného prostriedku príslušnej prokuratúry proti rozsudku okresného súdu z 27. júna 2019.

34. V ústavnej sťažnosti tak absentuje nevyhnutná ústavnoprávne relevantná argumentácia. Jej odôvodnenie je absolútne neprimerané, nevýstižné, a preto nevyhovujúce. Ústavná sťažnosť teda neobsahuje zmysluplné odôvodnenie návrhu, ktoré by poskytlo základný východiskový rámec pre rozhodovanie ústavného súdu o namietanom porušení uvedených základných práv sťažovateľa, v dôsledku čoho ústavný súd konštatuje, že jej chýba obsahová náležitosť ústavnej sťažnosti ustanovená v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

35. Za nedostatočný a nespôsobilý ústavný súd považoval aj sťažovateľom navrhovaný sťažnostný petit rozhodnutia ústavného súdu, v ktorom ani neuviedol, vo vzťahu ku ktorému orgánu verejnej moci sa domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv a neprecizoval ani konanie, príp. rozhodnutie, v ktorom/ktorým sa tak malo stať (pozri bod 1 požadovaného výroku – petitu).

36. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ musí k ústavnej sťažnosti pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. To znamená, že sťažovateľ je povinný k ústavnej sťažnosti pripojiť také prílohy, ktoré by slúžili aspoň ako dôkaz existencie zásahu, ktorý má porušovať jeho základné práva a slobody a proti ktorému ústavnou sťažnosťou brojí (III. ÚS 502/2016, II. ÚS 30/2018, II. ÚS 254/2019).

37. V aktuálnom prípade sťažovateľ požadoval zrušiť rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 4 To 139/2019 z 18. marca 2020, avšak k podanej ústavnej sťažnosti jeho kópiu napriek zákonnej požiadavke nepriložil.

38. Napokon sťažovateľ nesplnil ani náležitosť upravenú v § 43 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keď návrh na začatie konania, t. j. ústavnú sťažnosť nedatoval.

39. Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ (zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) sa už v minulosti v konaní pred ústavným súdom neúspešne domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv (II. ÚS 102/2012) a s prihliadnutím na túto

okolnosť môžu a majú mať sťažovateľ, no najmä jeho právny zástupca vedomosť o zákonom ustanovených náležitostiach ústavnej sťažnosti.

40. Ústavný súd po dôkladnom zvážení veci nevyzýval sťažovateľa na odstránenie opísaných nedostatkov podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože (prihliadajúc pritom na inštitút povinného právneho zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom v konaní pred ústavným súdom) najmä pokiaľ ide o nedostatok spočívajúci v absencii relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti ústavnoprávnou argumentáciou, nie je to formálny, ale kľúčový obsahový nedostatok. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry sťažovateľom opakovane pripomína, že nedostatok právne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

41. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti právneho zástupcu sťažovateľa, že základnou povinnosťou advokáta pri výkone jeho činnosti v zmysle § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov postup advokáta pri poskytovaní právnych služieb sa viaže na pojem odborná starostlivosť, ktorú je potrebné chápať ako súhrn všetkých predpokladov na výkon advokátskej činnosti od základných formálnych podmienok pre možnosť vykonávať advokáciu až po osobnostné predpoklady. Pod pojmom odborná starostlivosť sa tiež rozumie, že advokát koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné; pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Tieto zákonom stanovené povinnosti advokáta tak zásadne vylučujú, aby ústavný súd po obsahovej stránke nahrádzal úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli

objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania pred ústavným súdom, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

42. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

43. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu